

जनकुटुंबंदासीदासादिकं अर्थधनं चिकीर्षति विक्षिपति दृढ्यर्थं कुसीदव्यापारं करोतीत्यर्थः ॥ ७ ॥ ८ ॥ येन रुपादिना भोगी भोगसंपन्नः स्यामिति मनसि करोति तस्मादेव रुपादितो विनश्यति ॥ ९ ॥ बुद्धि युक्तानां फलासंगिनां त्यजतां निषिद्धकाम्यकर्माणीति शेषः ॥ १० ॥ स्नेहायतनं स्त्रीपुत्रादि ॥ ११ ॥ तपएवानुपश्यति श्रेयस्त्वेन ॥ १२ ॥ प्रत्यवमर्शवान् सारासारविवेकवान् प्रियसुखेरुपादिजसुखनिमित्तं क्षीणः क्लेशं प्राप्नोति तत्र दोषदृष्ट्या तपः कर्तुं निश्चिनोति ॥ १३ ॥ सर्वगतं साधारणं दमदयादानादि हीनस्य शूद्रादेरपि ॥ १४ ॥ प्रजापतिः पूर्वयजमानावस्थायां कचिज्जन्मनिकचिद्देशे ब्रतानि सूत्रोपासनादी

ततो लोभाभिभूतात्मा संगोद्वधयते जनं ॥ पुष्ट्यर्थं चैव तस्येह जनस्यार्थं चिकीर्षति ॥ ७ ॥ सजानन्नपि चाकार्यमर्थार्थं सेवते नरः ॥ बालस्नेहपरीतात्मा तत्क्षयाच्चानु तप्यते ॥ ८ ॥ ततो मानेन संपन्नो रक्षन्नात्मपराजयं ॥ करोति येन भोगी स्यामिति तस्माद् विनश्यति ॥ ९ ॥ तथा हि बुद्धियुक्तानां शाश्वतं ब्रह्मवादिनां ॥ अन्विच्छतां शुभं कर्म नराणां त्यजतां सुखं ॥ १० ॥ स्नेहायतननाशाच्च धननाशाच्च पार्थिव ॥ आधिव्याधिप्रतापाच्च निर्वेदमुपगच्छति ॥ ११ ॥ निर्वेदादात्मसंबोधः संबोधः सर्वगतं तात हीनस्यापि विधीयते ॥ जितेन्द्रियस्य दांतस्य स्वर्गमार्गं प्रवर्तकं ॥ १२ ॥ दुर्लभो हि मनुष्येन्द्रनरः प्रत्यवमर्शवान् ॥ यो वै प्रियसुखे क्षीणस्तपः कर्तुं व्यवस्यति ॥ १३ ॥ तपः पार्थिव ॥ १४ ॥ आदित्यावसवोरुद्रास्तथैवाग्न्यश्विमारुताः ॥ विश्वे देवास्तथासाध्याः पितरो यमरुद्राणाः ॥ १५ ॥ यक्षराक्षसगंधर्वाः सिद्धाश्चान्ये दिवौ कसः ॥ संसिद्धास्तपसा तात ये चान्ये स्वर्गवासिनः ॥ १६ ॥ ये चादौ ब्राह्मणाः सृष्टा ब्रह्मणा तपसा पुरा ॥ ते भावयंतः पृथिवीं विचरन्ति दिवं तथा ॥ १७ ॥ मर्त्यलोके च राजानो ये चान्ये गृहमेधिनः ॥ महाकुलेषु दृश्यन्ते तत्सर्वं तपसः फलं ॥ १८ ॥ कौशिकानि च वस्त्राणि शुभान्याभरणानि च ॥ वाहनासनपानानि तत्सर्वं तपसः फलं ॥ १९ ॥ मनोनुकूलाः प्रमदारूपवत्यः सहस्रशः ॥ वासः प्रासादपृष्ठे च तत्सर्वं तपसः फलं ॥ २० ॥ शयनानि च मुख्यानि भोज्यानि विविधानि च ॥ अभिप्रेतानि सर्वाणि भवंति शुभकर्मिणां ॥ २१ ॥

नि सोपासनानि कर्माणि वा आस्थाय फलावस्थायां प्रजा अस्तु जदितिसंबंधः ॥ १५ ॥ एवमादित्यादयोऽपि पूर्वयजमानास्तत्तत्प्रापकाणिकर्माणि कृत्वा आदित्यादि भावंप्राप्ता इत्यर्थः तथा च श्रुतिः अग्निर्वा अका मयत अन्नादो देवानां स्यामिति स एतमग्नये कृत्तिकाभ्यः पुरोडाशमष्टाकपालं निरवपदित्यादि यो निरवपत्स यजमानस्तस्मिन् अग्निशब्दप्रयोगो भाविनी दत्तिमाश्रित्य ज्ञेयः यस्मै निरवपत्स देवतात्मा तद्भावश्च कल्याणतरे प्राप्यत इति प्रसिद्धं ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥